

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 517/2014-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 11. septembra 2014 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Sergeja Kohuta predbežne prerokoval sťažnosť E. Z., zastúpenej advokátom JUDr. Jozefom Holičom, Lužická 7, Bratislava, ktorou namieta porušenie svojich práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Tdo 18/2013 a jeho uznesením z 29. mája 2013, postupom Krajského súdu v Nitre v konaní vedenom pod sp. zn. 3 To 64/2011 a jeho rozsudkom z 26. júna 2012 a postupom Okresného súdu Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. 6 T 133/2010 a jeho rozsudkom z 21. júna 2011, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť E. Z. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. júna 2014 doručená sťažnosť E. Z. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojich práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej

len „dohovor“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolačný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Tdo 18/2013 a jeho uznesením z 29. mája 2013 (ďalej aj „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“), postupom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 To 64/2011 a jeho rozsudkom z 26. júna 2012 (ďalej aj „napadnutý rozsudok krajského súdu“) a postupom Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 T 133/2010 a jeho rozsudkom z 21. júna 2011 (ďalej aj „napadnutý rozsudok okresného súdu“). Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu bolo obhajcovi sťažovateľky doručené 10. apríla 2014. Sťažnosť bola daná na poštovú prepravu 10. júna 2014.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že rozsudkom okresného súdu sp. zn. 6 T 133/2010 z 21. júna 2011 bola sťažovateľka uznaná za vinnú zo spáchania obzvlášť závažného pokračovacieho zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1 a 4 písm. a) Trestného zákona, za čo jej bol uložený spoločný a súhrnný trest odňatia slobody v trvaní 15 rokov a 6 mesiacov so zaradením do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom stráženia, ako aj ochranný dohľad v trvaní jeden rok. Zároveň okresný súd zrušil výrok o treste uložený sťažovateľke skorším rozsudkom okresného súdu sp. zn. 6 T 166/2008 z 2. apríla 2009 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 3 To 34/2009 z 19. januára 2010. Vo vzťahu k viacerým poškodeným okresný súd sčasti sťažovateľku zaviazal na náhradu škody (poškodený R.) a sčasti poškodených odkázal s ich nárokmi na náhradu škody na občianske súdne konanie (poškodení Š., L. a S.).

Proti napadnutému rozsudku okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd rozsudkom sp. zn. 3 To 64/2011 z 26. júna 2012 podľa § 321 ods. 1 písm. b) a e) a ods. 3 Trestného poriadku tak, že zrušil odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu, ale len vo výroku o treste, a sťažovateľke uložil podľa § 221 ods. 4 a § 38 ods. 2 a 3 Trestného zákona s prihliadnutím na poľahčujúcu okolnosť uvedenú v § 36 písm. j) Trestného zákona a § 41 ods. 3, § 42 ods. 1 a 2 a § 39 ods. 1, ods. 3 písm. c) Trestného zákona spoločný a súhrnný trest odňatia slobody v trvaní 13 rokov so zaradením do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia a zrušil výrok o treste uložený jej skorším rozsudkom okresného súdu sp. zn. 6 T 166/2008 z 2. apríla 2009 v spojení

s uznesením krajského súdu sp. zn. 3 To 34/2009 z 19. januára 2010. Vo zvyšnej časti ostal rozsudok nezmenený a stal sa právoplatným.

V napadnutom rozsudku krajského súdu sa okrem iného uvádza:

„Čo sa týka osoby obžalovanej bolo zistené, že z miesta bydliska bola hodnotená kladne a pred spáchaním uvedených skutkov je možné konštatovať vedenie riadneho života obžalovanou. S poukazom na uvedenú skutočnosť, odvolací súd tak prihliadal na poľahčujúcu okolnosť uvedenú v § 36 písm. j/ Tr. zák. a trest odňatia slobody tak ukladal za použitia postupu § 387 ods. 2, ods. 3 Tr. zák. Vzhľadom na skutočnosť, že v prípade obžalovanej ukladal trest odňatia slobody za použitia ustanovenia § 41 ods. 2, ods. 3 a 42 ods. 1 Tr. zák., teda spoločný a súhrnný trest odňatia slobody za použitia tzv. asperačnej zásady. Pri ukladaní trestu v zmysle uvedených zásad považoval odvolací súd tak uložený trest za neprimerane prísny, a preto využil zmierňovacie ustanovenie § 39 ods. 1, ods. 3 písm. c/ Tr. zák. a v prípade obžalovanej považoval trest odňatia slobody v trvaní 13 rokov, so zaradením na jeho výkon v zmysle § 48 ods. 4 Tr. zák. do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia za primeraný.“

Proti napadnutému rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie, v ktorom ako dovolacie dôvody uviedla dôvody ustanovené v § 371 ods. 1 písm. c), h) a i) Trestného poriadku. Najvyšší súd uznesením sp. zn. 1 Tdo 18/2013 z 29. mája 2013 na neverejnom zasadnutí dovolanie sťažovateľky podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol, pretože podľa jeho názoru v predmetnej veci podmienky dovolania neboli splnené.

Najvyšší súd v napadnutom uznesení okrem iného uviedol:

„V súvislosti s namietanou nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia dovolací súd z predloženého spisového materiálu zistil, že okresný súd mal vinu obvinenej jednoznačne preukázanú, a to svedeckými výpoveďami poškodených, celého radu svedkov, ako aj listinnými dôkazmi. V odôvodnení svojho rozsudku podrobne rozviedol, ktoré dôkazy považoval za presvedčivé a ktoré naopak za účelové. Rovnako sa súd vysporiadal s výškou škody v sume 8 200 000 Sk, ktorej prevzatie obvinená potvrdila v notárskej zápisnici

spísanej na notárskom úrade O. K. Okresný súd pritom venoval značnú pozornosť aj faktu, že určitá časť peňazí bola obvinenou vrátená, pričom dospel k záveru, že táto skutočnosť nemá vplyv na posúdenie konania obvinenej ako obzvlášť závažného zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 4 písm. a/ Tr. zák.

Uvedené skutočnosti mal za preukázané aj krajský súd, ktorý na vykonané dôkazy poukázal na strane 5 svojho rozhodnutia. Nie je preto v súlade so skutočnosťou tvrdenie obvinenej, že súdy nižšieho stupňa sa nevysporiadali so všetkými rozhodnými okolnosťami potrebnými pre správne rozhodnutie o výrokoch o vine a treste.

V rozpore so skutkovým stavom je aj námietka, že okresný súd sa nevysporiadal so záverečným návrhom obvinenej, podaným prostredníctvom obhajcu dňa 7. mája 2011. Obvinená v záverečnom návrhu spochybnila výšku spôsobenej škody, poukázala na vrátenie časti peňažných prostriedkov, nepravdivé výpovede poškodeného M. S., prevyšujúci pomer poľahčujúcich okolností, splnenie podmienok na použitie mimoriadneho zníženia trestu podľa § 39 Tr. zák., upustenia od uloženia súhrnného trestu vo vzťahu k rozsudku Okresného súdu Nitra, za ktoré bol obvinenej uložený trest odňatia slobody v trvaní 7 rokov a 8 mesiacov a uloženia trestu v rámci trestnej sadzby určenej v rozmedzí 5 rokov až 13 rokov a 4 mesiace. S uvedenými skutočnosťami sa v odôvodnení rozhodnutia podrobne vysporiadal už okresný súd. Následne odvolací súd zmenil prvostupňové rozhodnutie vo výroku o treste, nakoľko súd prvého stupňa neprihliadol na poľahčujúce okolnosti, pričom obvinenej znížil trest za použitia ust. § 39 ods. 1, ods. 3 písm. c/ Tr. zák.

Rovnako nie sú opodstatnené tvrdenia obvinenej, že nemohla uplatniť dôkazy zaevidované v iných spisoch, ani preukázať, že sa v iných prípadoch jednalo o obchodnoprávny vzťah. Navrhovanie dôkazov patrí medzi základné práva obvineného, avšak je len na úvahe súdu, vykonanie ktorých dôkazov vyhodnotí ako opodstatnené a potrebné pre zistenie skutkového stavu bez akýchkoľvek pochybností.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. nemožno vyvodzovať zo skutočnosti, že súd nevykonal všetky dôkazy, ktoré navrhol obvinený, prípadne, že vykonané dôkazy súd nevyhodnotil podľa jeho predstáv. Je výlučne na úvahe súdu, ktoré dôkazy vykoná a tieto následne vyhodnotí podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne nezávisle od toho, či ich obstarali orgány činné v trestnom konaní alebo niektorá zo strán.

... Pokiaľ sa jedná o výšku uloženého trestu, aj najvyšší súd dospel k záveru, že tento bol uložený správne, nakoľko obvinená svojim konaním spôsobila škodu veľkého rozsahu, čím naplnila kvalifikovanú skutkovú podstatu obzvlášť závažného zločinu podvodu podľa § 221 ods. 4 písm. a/ Tr. zák. s trestnou sadzbou v rozmedzí 10 rokov až 15 rokov. Na kvalifikovanie skutku nemalo vplyv vrátenie časti peňazí poškodeným.

V tejto súvislosti najvyšší súd považuje za potrebné uviesť, že aj keby spôsobená škoda bola vo výške 5 800 000 Sk, ako uvádza obvinená, nemalo by to vplyv na kvalifikovanie konania obvinenej podľa § 221 ods. 4 Tr. zák. Podľa § 125 ods. 1 Tr. zák. škodou veľkého rozsahu sa rozumie päťstónásobok škody malej, čo v čase spáchania skutkov predstavovalo sumu 4 000 000 Sk.

Nakoľko obvinená spáchala predmetné skutky, ako čiastkové útoky, pokračovacieho obzvlášť závažného zločinu podvodu vo vzťahu ku skutkom, za ktoré bola odsúdená rozsudkom Okresného súdu Nitra zo dňa 28. apríla 2008, právoplatného v ten istý deň, sp. zn. 4 T 26/2008, ktorý bol zrušený rozsudkom Okresného súdu Nitra zo dňa 2. apríla 2009, právoplatným 19. januára 2010, sp. zn. 6 T 166/2008, a zároveň sa daných skutkov dopustila skôr ako bola Okresným súdom Nitra odsúdená za skutky v konaní vedenom pod sp. zn. 6 T 166/2008, súdy nižšieho stupňa správne ukladali spoločný a súhrnný trest za použitia asperačnej zásady. Súdy pritom použili tzv. asperačnú zásadu len raz, keď na jej základe upravili trestnú sadzbu ustanovenú v § 221 ods. 4 Tr. zák. na rozmedzie 15 rokov až 20 rokov. Zároveň krajský súd uložil obvinenej trest pod dolnú hranicu takto upravenej trestnej sadzby za použitie tzv. zmierňovacieho ustanovenia podľa § 39 ods. 1, ods. 3 písm. c/ Tr. zák.

Aj podľa názoru najvyššieho súdu je vzhľadom na osobu páchatelky, rozsahu trestnej činnosti a možnosti prevýchovy obvinenej dostatočný trest odňatia slobody v trvaní 13 rokov so zaradením na výkon trestu do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por. teda nie je daný.

Napriek tomu, že obvinená nešpecifikovala v čom vidí naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., z obsahu dovolania vyplýva, že napáda nedostatočné zistenie skutkového stavu.

Dovolacím dôvodom podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. je, že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

... Dovolací súd je preto viazaný zistením skutkového stavu veci, ako ho zistil a ustálil okresný súd. V predmetnej trestnej veci to znamená, že pre dovolací súd je rozhodujúce zistenie, podľa ktorého obvinená E. Z. spáchala skutok tak, ako je uvedené v rozsudku prvostupňového súdu. Tieto skutkové okolnosti obsiahnuté v popise skutku potom poskytujú spoľahlivý podklad pre naplnenie všetkých zákonných znakov obzvlášť závažného zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 4 písm. a/ Tr. zák., zo spáchania ktorého bola obvinená uznaná vinnou.

Na základe vyššie uvedeného možno zhrnúť, že dovolaním nie je možné primárne napádať skutkové okolnosti prípadu. Zákon v ustanovení § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. pripúšťa možnosť podania dovolania len v prípade, kedy na základe správne a úplne zisteného skutkového stavu veci bolo použité nesprávne právne posúdenie skutku alebo z dôvodu, že rozhodnutie bolo založené na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

Ani dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. nie je daný.“

Sťažovateľka tiež namieta, že najvyšší súd prerokoval jej dovolanie na neverejnom zasadnutí, hoci mal podľa jej názoru rozhodovať na verejnom zasadnutí („*Javí sa byť nevyhnutné konať na verejnom zasadnutí po tom, čo strany konania majú možnosť vyjadriť sa k výroku, ktorý vlastne nemožno napadnúť účinným prostriedkom nápravy.*“). Podľa ďalšej námietky sťažovateľky bolo povinnosťou všeobecných súdov aplikovať v jej prípade § 39 Trestného zákona o mimoriadnom znížení trestu.

Podľa názoru sťažovateľky krajský súd „*nepostupoval spravodlivo, pokiaľ nedôsledne preskúmal konanie, ktoré rozsudku predchádzalo, nezaujímal sa o súbežne bežiacie konania a nevyhodnotil dôkazy správne. Všetky dôkazy svedčiace v prospech ostali mimo hodnotenia a hlavne mimo odôvodnenia rozhodnutia.*“. Sťažovateľka príkladmo

poukazuje na nesprávne hodnotenie výpovedí Š. a S., okolnosť vrátenia pôžičky o 3 dni a otázku vrátenia 500 000 Sk S.

Podľa názoru sťažovateľky v jej veci rozhodujúce všeobecné súdy vychádzali z nesprávneho právneho názoru, podľa ktorého pri použití asperačnej zásady nemožno uvažovať o znížení trestu pod dolnú hranicu trestnej sadzby vypočítanej v zmysle asperačnej zásady, a preto rozhodli v rozpore s čl. 6 ods. 1 dohovoru.

K mimoriadnemu zníženiu trestu odňatia slobody boli všeobecné súdy povinné pristúpiť podľa sťažovateľky vzhľadom na *«Roztrieštené stíhanie v rozpore s ustanovením § 20 „starého“ Tr. por., § 21 „nového“ Tr. zák., porušenie ustanovení § 88, § 3 ods. 2, ods. 4, § 33, § 34 Tr. zák. pri 1. skutku za účinnosti zákona č. 140/1961 Zb. Vykonaná náhrada škody v prvom prípade celá, vo veci „Š.“ do výšky 4,9 milióna Sk!*

To sú okolnosti, ktoré samo o sebe odôvodňujú použitie § 39 ods. 1 Tr. zák. a uloženie trestu pod 10 rokov!

Pri znížení dolnej hranice trestnej sadzby podľa § 39 ods. 1 Tr. zák. je dolná hranica 5 (päť) rokov. Trest spravodlivý, korešpondujúci s trestami ukladanými pri stonásobku vyššej škode sa javí byť 7 rokov a osem mesiacov so zaradením na výkon trestu s najmiernejším stupňom stráženia, probačným dohľadom na dobu 2 rokov a výrok o náhrade škody tak, ako bol správoplatnený.»

Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd o jej sťažnosti rozhodol týmto nálezom:

«1. Najvyšší súd SR na neverejnom zasadnutí v neprítomnosti odsúdenej a jej obhajcu dňa 29. 05. 2013 sp. zn. 1 Tdo 18/2013 porušil právo odsúdenej E. Z. – B..., na spravodlivé súdne konanie a účinný prostriedok nápravy podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, podpísaný 4. 11. 1950 v Ríme (ďalej len „Dohovor“);

2. Krajský súd v Nitre na verejnom zasadnutí konanom dňa 26. 06. 2012 sp. zn. 3 To 64/2011-764 tým, že neuložil trest odňatia slobody za použitia mimoriadneho zníženia trestu pri splnených podmienkach ustanovenia § 39 ods. 1 zák. č. 300/2005 Z. z. Trestný

zákon, porušil právo odsúdenej na spravodlivé súdne konanie a účinný opravný prostriedok nápravy podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru;

3. Okresný súd Nitra na hlavnom pojednávaní uskutočnenom dňa 21. 06. 2011 rozsudkom sp. zn. 6 T 133/2010-692 porušil právo odsúdenej na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru, keď nesprávne a nezákonne, rozporne a neurčito ustálil skutkovú vetu, pre ktorú bola sťažovateľka odsúdená;

4. Uznesenie NS SR sp. zn. 1 Tdo 18/2013 zo dňa 29. 05. 2013 sa zrušuje vec sa vracia NS SR na ďalšie konanie;

5. Odsúdenej E. Z. ÚS SR priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 340,90 €, ktoré sú porušovatelia povinní zaplatiť spoločne a nerozdielne na účet JUDr. Jozefa Holiča, advokáta..., a to do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu ÚS SR.»

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy

podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

II.1 K namietanému porušeniu práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru napadnutým rozsudkom okresného súdu a napadnutým rozsudkom krajského súdu a postupom, ktorý predchádzal ich vydaniu

Napadnutým rozsudkom okresný súd uznal sťažovateľku vinnou zo spáchania trestného činu a uložil jej príslušný trest. Proti napadnutému rozsudku okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol napadnutým rozsudkom krajský súd tak, že zrušil výrok rozsudku okresného súdu o treste a nahradil ho vlastným výrokom, pričom vo zvyšku ponechal rozsudok okresného súdu v platnosti.

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Proti napadnutému rozsudku okresného súdu, ako aj postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, mohla sťažovateľka podať odvolanie (čo aj využila), o ktorom bol oprávnený a aj

povinný rozhodnúť krajský súd. Právomoc krajského súdu rozhodnúť o odvolaní sťažovateľky v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu. Rovnako tak proti napadnutému rozsudku krajského súdu a tiež postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, mohla sťažovateľka podať dovolanie (čo aj urobila, pričom jeho dôvody sú v zásade zhodné s dôvodmi uvádzanými v sťažnosti adresovanej ústavnému súdu), o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť najvyšší súd. Právomoc najvyššieho súdu rozhodnúť o dovolaní vylučuje právomoc ústavného súdu preskúmať napadnutý rozsudok krajského súdu a tiež postup, ktorý predchádzal jeho vydaniu.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd pri predbežnom prerokovaní túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

Vo vzťahu k tej časti sťažnosti, ktorou sa sťažovateľka domáha vyslovenia porušenia označených práv krajským súdom, ku ktorému malo dôjsť tým, že jej odvolací súd *„neuložil trest odňatia slobody za použitia mimoriadneho zníženia trestu pri splnených podmienkach ustanovenia § 39 ods. 1 zák. č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon“*, ústavný súd navyše konštatuje, že krajský súd napadnutým rozsudkom zrušil výrok rozsudku okresného súdu o treste (ako aj na tento výrok nadväzujúce výroky) a uložil sám sťažovateľke spoločný a súhrnný trest odňatia slobody v trvaní 13 rokov so zaradením do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia, a to aj za použitia § 39 ods. 1 a ods. 3 písm. c) Trestného zákona (teda ustanovení o mimoriadnom znížení trestu), pričom ide o trest pod dolnou hranicou trestnej sadzby vypočítanej zmysle asperačnej zásady (dolná hranica vyrátaná v zmysle asperačnej zásady bola 15 rokov).

Sťažnosť je preto v tejto časti aj zjavne neopodstatnená.

II.2 K namietanému porušeniu práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená.

V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu...

Podľa čl. 13 dohovoru každý, koho práva a slobody priznané dohovorom boli porušené, musí mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom, aj keď sa porušenia dopustili osoby pri plnení úradných povinností.

Vo vzťahu k sťažovateľkou namietanému porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd poznamenáva, že jeho účelom je zaručiť každému prístup k súdu. Tomu zodpovedá povinnosť všeobecného súdu vo veci konať a rozhodnúť (II. ÚS 88/01).

Ústavný súd vo svojej konštantnej judikatúre opakovane zdôrazňuje, že nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmavať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou,

prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01). Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať iba také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, m. m. I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

Kompetencie ústavného súdu nenahrádzajú postupy a rozhodnutia všeobecných súdov a nepoužívajú sa na skúmanie namietanej vecnej nesprávnosti, pretože ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo vzťahu k všeobecným súdom. Kritériom na rozhodovanie ústavného súdu musí byť najmä spôsob, akým malo byť zasiahnuté do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou zaručených základných práv alebo slobôd, a v spojitosti s tým zistenie, že v okolnostiach daného prípadu ide o zásah, ktorý zjavne viedol k obmedzeniu, resp. odopretiu základných práv alebo slobôd.

Vychádzajúc z uvedených právnych východísk, ústavný súd konštatuje, že na posúdenie splnenia dôvodnosti dovolania je zásadne príslušný dovolací súd. Skutočnosť, že sťažovateľka zastáva iný právny názor, ako prijal v tejto veci najvyšší súd, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor najvyššieho súdu svojím vlastným. O svojvôli pri výklade alebo aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom, v tomto prípade najvyšším súdom, by bolo možné uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, IV. ÚS 226/2012). Podľa ústavného súdu však posúdenie dôvodnosti dovolania zo strany najvyššieho súdu, osobitne jeho závery, takéto nedostatky nevykazuje. Pokiaľ sa sťažovateľka s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, ústavný súd dodáva, že otázka posúdenia podmienok dovolacieho konania je otázkou

zákonnosti a jej riešenie samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení sťažovateľkou označených práv (obdobne IV. ÚS 35/02, II. ÚS 103/09, II. ÚS 395/09, I. ÚS 595/2012).

Ústavný súd po preskúmaní napadnutého uznesenia najvyššieho súdu konštatuje, že najvyšší súd podrobne vysvetlil konkrétne sťažovateľkou vymedzené dovolacie dôvody poskytované v § 371 ods. 1 písm. c), h) a i) Trestného poriadku, ich predmet, účel a taktiež podmienky ich aplikovateľnosti. Najvyšší súd, vychádzajúc z označených záverov, skonštatoval nedostatok sťažovateľkou formulovaných dovolacích dôvodov a dovolanie podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol. Podľa názoru ústavného súdu najvyšší súd ústavne akceptovateľným spôsobom odpovedal na ťažiskové dovolacie argumenty sťažovateľky a keďže vylúčil existenciu dovolacích dôvodov vo veci sťažovateľky, rozhodol o odmietnutí jej dovolania.

Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu je podľa názoru ústavného súdu založené na racionálnom, podrobnom a pritom ústavne konformnom výklade relevantnej právnej úpravy, ktorý nepopiera jej účel a podstatu a na základe ktorého boli ustálené dôvody na odmietnutie dovolania. Ingerencia ústavného súdu do výkonu právomoci najvyššieho súdu je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecnými súdmi, v zmysle citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor najvyššieho súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, a teda ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad najvyšším súdom takéto nedostatky nevykazuje. Ústavný súd navyše poukazuje na právny názor ustálený v jeho doterajšej judikatúre, podľa ktorého právo na spravodlivý proces neznačí právo na úspech v konaní pred všeobecným súdom (II. ÚS 3/97, II. ÚS 173/07).

Sťažovateľka tiež namieta, že najvyšší súd mal prerokovať jej dovolanie na verejnom zasadnutí za jej prítomnosti (a prítomnosti jej obhajcu), ale túto svoju námietku nijakým

(ústavne) relevantným spôsobom neobjasnila. Z § 382 písm. c) Trestného poriadku vyplýva, že dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením, bez preskúmania veci, odmietne dovolanie, ak je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371. Vzhľadom na skutočnosť, že najvyšší súd vo veci sťažovateľky nezistil splnenie dôvodov dovolania podľa § 371 Trestného poriadku, nemožno mať ústavné výhrady ani proti tomu, že o dovolaní sťažovateľky rozhodol na neverejnom zasadnutí.

Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu (ako aj postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu) a obsahom sťažovateľkou označených práv podľa dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí tejto časti sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení. Ústavný súd preto túto časť sťažnosti odmietol pri predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Po odmietnutí sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. septembra 2014